

Program

Policy

Plan

» Riktlinjer

Regler

Riktlinjer för Elhandel

Beslutad av Servicenämnden
23 november 2017, § XX. Dnr SEN2017.0116

Innehåll

1	Inledning.....	3
1.1	Riktlinjens syfte.....	4
1.2	Ansvarsfördelning.....	4
2	Skövde Kommuns mål gällande elhandel.....	4
3	Strategi för elhandel.....	4
4	Risker.....	5
4.1	Prisrisk	5
4.2	Profil/ Volymrisk.....	6
4.3	Prisområdesrisk	7
4.4	Valutarisk	7
4.5	Likviditetsrisk	7
4.6	Regelverksrisker	8
4.7	Administrativa risker.....	8
5	Elcertifikat.....	8
6	Miljömärkt el.....	9
7	Organisation och fullmakt	9
8	Rapportering och uppföljning.....	10
8.1	Rapportering från Elmäklare	10
8.2	Intern rapportering	10
9	Begreppslista	11

Dokumenttyp: Riktlinje

Dokumentet gäller för: Skövde kommun och de bolag och kommunalförbund som har valt att införskaffa sin el via Skövde kommuns el portfölj

Diarienummer: SEN2017.0116

Reviderad: 2017-11-23

Giltighetstid: 2023-10-31 (slutdatum avtal befintlig elmäklare)

Tidpunkt för aktualitetsprövning: Vid rapportering tertial 2

Dokumentansvarig: Jesper Cederlöf

1 Inledning

Skövde Kommun handlar sin el i en elforfölj. I denna portfölj handlar den av kommunen upphandlade elmäklaren fysisk elkraft på Nordpools spotmarknad samt finansiella prissäkringskontrakt hos Nasdaq för Skövde Kommuns räkning. Handeln sker enligt Clearing client modell.

Handelsplatsen Nasdaq OMX Commodities organiserar en terminsmarknad (finansiell handel) med el. Härigenom kan handlande aktörer minimera riskerna med det varierande spotpriset på Nord Pools Spot (elbörsen) genom att köpa och sälja elsäkringskontrakt för framtida leverans. Det vill säga genom "smart" handlande av el på Nasdaq kan en kund uppnå ett relativt jämnt elpris utan att låsa sig till t.ex. fastprisavtal. Handelsplatsen tillhandahåller standardiserade finansiella kontrakt (terminer) för leverans längre fram i tiden. Kontrakten omfattar en viss mängd el för en viss period till ett visst pris. Spotmarknadens systempris utgör referenspris för den finansiella handeln.

Fördelar med portföljförvaltning:

- Uppnå ett så stabilt elpris som möjligt över tid. I portföljen kan man variera andelen el med rörligt och fast pris. Härmed skyddas portföljen från kraftiga prisuppgångar samtidigt som det finns möjligheter att ta tillvara på prisnedgångar i marknaden.
- En portfölj förbättrar möjligheterna att handla upp el till ett totalt sett lägre genomsnittligt pris genom att samla en högre inköpsvolym.
- Ger Skövde Kommun möjlighet att hantera elhandelsriskerna på ett sådant sätt att det skapas en förutsägbarhet och en budgeterbarhet i elpriset.

Nackdelar:

Elhandel i en portfölj är förknippat med ett antal risker. Vald elhandelsstrategi skall utformas för att reducera dessa risker. Under rubrik 4 redogörs för dessa risker och hur Skövde kommun hanterar dem.

1.1 Riktlinjens syfte

Syftet med detta dokument är att tydliggöra ansvarsfördelningen för elhandelsområdet i Skövde kommun, samt att presentera elhandelsstrategin.

1.2 Ansvarsfördelning

Kommunfullmäktige: Vissa delar av elhandelsriktlinjerna påverkas av finanspolicyn som beslutas av kommunfullmäktige. Exempel på sådana områden är valutahantering och likviditetshantering.

Servicenämnden: Ansvarar för framtagande och uppdatering av riktlinjerna samt strategier. Den ansvarar också för att elhandeln i Skövde kommun drivs i enlighet med gällande lagstiftning och internt regelverk.

Sektor service: Har ansvar för det dagliga operativa arbetet kring elhandel

Sektor styrning och verksamhetsstöd: Levererar bokförings, rapportering och inköpstjänster kopplat till elhandel åt Sektor service.

Riktlinjerna omfattar de bolag och kommunalförbund som har valt att ingå i Skövde kommuns elhandelsportfölj.

2 Skövde Kommuns mål gällande elhandel

Skövde kommuns målsättning är att med en acceptabel risknivå bedriva elhandel som:

- Skyddar mot extrema prisuppgångar som skulle få en påtaglig negativ inverkan på resultatet för Skövde kommun och de bolag och kommunalförbund som ingår i portföljen.
- Ger ett stabilt elpris genom en hög säkringsgrad i portföljen på kort sikt, men ändå skapar möjligheter till sänkt elpris i en fallande marknad.

3 Strategi för elhandel

Sektor service har valt att upphandla elmäklare enligt clearing client koncept och har därmed överlåtit ansvaret för inköp av el till en extern elmäklare. Dock sker handeln mot Nasdaq och Nordpool i Skövde kommuns namn. Nedanstående text beskriver den valda strategin.

På kort sikt (upp till 1,5 år) har Skövde kommun behov av ett förutsägbart elpris med låg risk för plötsliga prisuppgångar. Inom denna tidshorisont kommer handel i portföljen att ske utifrån en metod som liknar "Starting price optimisation". I korthet innebär denna metod att prissäkringen uppgår till 100 % på hösten inför kommande budgetår för att få ett "fast" elpris. Detta uppnås genom att ett maxpris per kWh sätts.

Exempel: Inför budgetbeslut på hösten definieras maxpriset för nästkommande år till 34 öre/kWh och det är utifrån denna siffra som nästkommande års budget sätts. Elmäklaren har då mandat att handla i syfte att sänka elpriset under kommande budgetår men prissäkring får inte ske till ett pris som överstiger det satta maxpriset. Maxpriset definieras i förvaltningsmandatet som löpande uppdateras.

På längre sikt (1,5 år och framåt) används istället metoden "Advanced optimisation". Metoden har en högre prisrisk än "Starting price optimisation". Men ger då också större möjligheter att ta vara på svängningarna i marknaden och få ett lägre elpris. Ansvariga tjänstemän inom Skövde kommun har gjort bedömningen att det är värt att ta en högre prisrisk på längre sikt för att kunna utnyttja rörelser i marknaden och skapa möjlighet till lägre elpris.

4 Risker

Nedan definieras de olika riskerna som finns kopplat till elhandel samt hur Skövde Kommun skall hantera dessa risker.

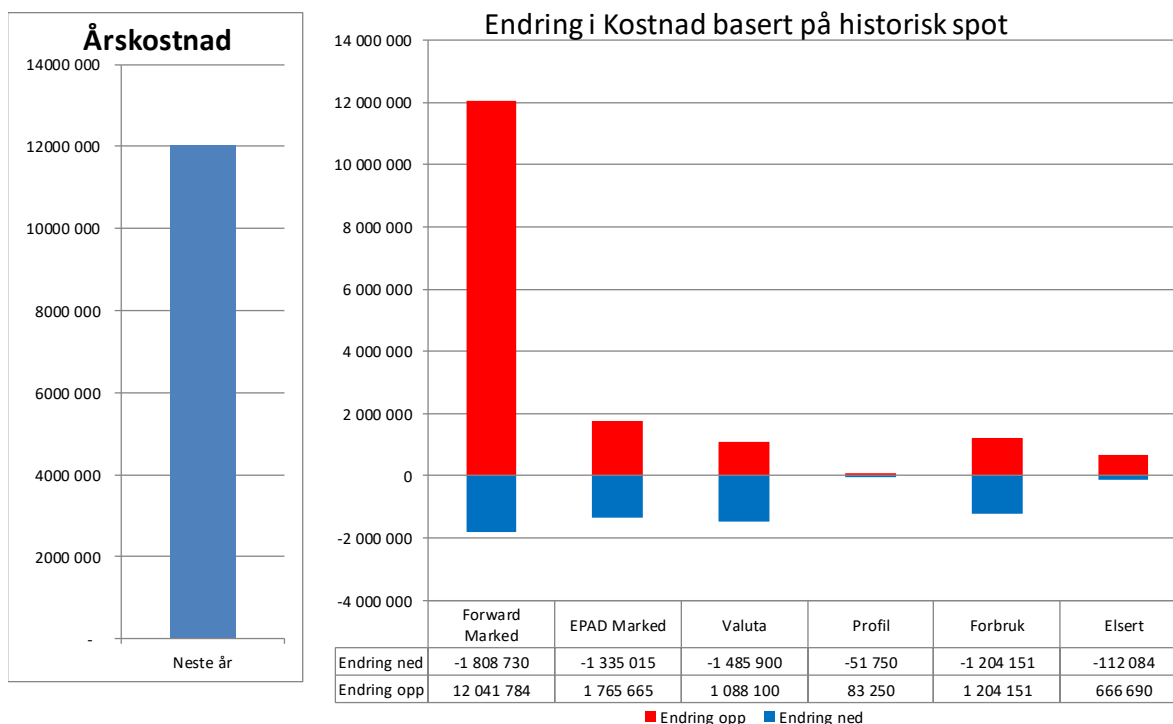
4.1 Prisrisk

Definition:

Elpriset varierar och påverkas av ett stort antal faktorer både direkta och indirekta. Väder, världsmarknadspriser på råvaror t.ex. olja och kol, konjunktur, politiska beslut, valutakurser etc. Inte minst påverkas priset också av marknadens generella syn på dess framtida utveckling. Prisrisken i en elhandelsportfölj som har årskostnader på 10 miljoner har samma risk som ett lån på 1 miljard.

På nästa sida visas en risksimulering av Skövde kommuns elhandelsportfölj som har genomförts under hösten 2017 den visar hur kostnaderna kan röra sig om handel skedde mot spotpris.

SEK

Note; Simulering er gjort på høyeste og laveste spot siste 15 år

På vänstra sidan av grafen visas 2017 års totalkostnad i portföljen, kostnaden avser endast själva spotpriset. Till höger visas hur kostnaden för portföljvolymen kan förändras beroende på rådande spotpris i marknaden. Enbart systempriset kan dubbla kostnaden för elen om priserna skulle stiga till tidigare prisnivåer. (Baserat på de senaste 15 åren)

En effektiv förvaltning av elportföljen är således viktig för att Skövde kommun skall kunna uppnå sina målsättningar.

Hur hanteras risken:

Prisrisken hanteras genom strategin för elhandel (Rubrik 3).

4.2 Profil/ Volymrisk

Definition Profilrisk:

Gällande en produkt som el är det omöjligt att på förhand veta exakt hur stor förbrukningen kommer att vara. Den prognostiserade förbrukningen kan prissäkras på förhand men den faktiska volymen kommer ofta att ligga antingen under eller över prognostiserad förbrukning. Denna variation påverkar elpriset då den el som förbrukas men som inte är prissäkrad måste köpas in till spotpris vid förbrukningstillfället.

Definition Volymrisk:

Volymrisken är motsatsen till profiltrisken. Volymrisken är den ekonomiska risken som skapas om förbrukningsprognosen förändras utan att nödvändiga förändringar görs i förvaltningsmandatet.

Hur hanteras riskerna:

Skövde Kommun skall rapportera in framtida förbrukningsprognos till portföljförvaltare minst 1 gång per år. (Baseras på vad som byggs och vad som kopplas ur). Större förändringar (anläggningar med en förbrukning som överstiger 3 GWh/år) skall rapporteras så snart som möjligt för att portföljförvaltarens prognos skall vara aktuell.

4.3 Prisområdesrisk

Definition:

Risken uppstår eftersom fysisk el köps in i ett av Sveriges prisområden (SE 1-SE 4) men säkringen sker finansiellt mot systempriset. Prisrisken som finns utgörs med andra ord av skillnaden mellan systempriset och det områdespris som gäller i det område elen förbrukas.

Hur hanteras risken:

Risken hanteras genom att elmäklaren vid prissäkringstillfället också köper EPAD kontrakt. (Electricity Price Area Differentials) som även dessa handlas på Nasdaq Commodities.

4.4 Valutarisk

Definition:

All elhandel sker i EUR medan kommunens kostnader bokförs i SEK. Växelkursen mellan EUR och SEK varierar i och med detta uppstår valutarisker.

Hur hanteras risken:

Valutarisken hanteras genom olika former av valutasäkringar så som valutaterminer och valutaswappar. Hur dessa instrument skall användas regleras i Skövde kommuns finanspolicy.

4.5 Likviditetsrisk

Definition:

Måste definieras utifrån två perspektiv. Den ena är att det inte finns tillräckligt med pengar för dagliga transaktioner. Den andra är att det saknas tillräckligt med

collateral mot Nasdaq och Nordpool. Vilket i värsta fall kan leda till att finansiell handel och fysisk leverans av el stoppas.

Hur hanteras risken:

Den första hanteras genom att respektive konto är upplagt i koncernvalutakontot vilket maximerar tillgång till likviditet till lägsta pris. Collateral risken hanteras genom en så kallad "Cash optimisation" tjänst.

4.6 Regelverksrisker

Definition:

Elmarknaden omfattas av ett antal olika regelverk som beror av politiska beslut, samt regelverk hos Nordpool och Nasdaq. I denna risk vägs till exempel faktorer in som elskatt, elnät, elcertifikatpris och kvotplikten kopplat till elcertifikat.

Hur hanteras risken:

Elmäklare uppdaterar löpande kommunen om förändringar i regelverk. Om risken inte kan hanteras i befintliga riktlinjer informeras servicenämnden.

4.7 Administrativa risker

Definition:

Risken är att nödvändiga rutiner för kontroll och uppföljning inte upprättas korrekt. Risk uppstår också då ansvariga tjänstemän inte följer uppsatta rutiner eller att rutiner ej följs under ansvarig tjänstemans frånvaro.

Hur hanteras risken:

Avdelningen ekonomi och verksamhetsstyrning på Skövde kommun upprättar ett rutindokument. I detta dokument specificeras ansvarsfördelning och operativa rutiner som säkerställer att en oinsatt tjänsteman kan utföra nödvändiga rutiner.

5 Elcertifikat

I första hand skall de elcertifikat som Skövde kommun tilldelas genom egen elproduktion användas för att täcka kvotplikten.

Om Skövde kommun skall tilldelas elcertifikat för sin elproduktion krävs en speciell elmätare godkänd av energimyndigheten. Vid nybyggnation av elproduktionsanläggning skall en lönsamhetskalkyl genomföras för att bedöma om anläggningen skall utrustas med en sådan elmätare eller inte. Fastighetschefen har mandat att utifrån kalkylen fatta beslut om installation.

Inrapportering av mätdata från sådan mätare till Skövde kommuns konto i databasen CEASAR genomförs av extern leverantör.

Följande personer har tillgång till Skövde kommuns CEASAR-konto:

- Elhandelsansvarig på avdelning för ekonomi och verksamhetsstyrning
- Finanscontroller på avdelning för ekonomi och verksamhetsstyrning
- Representant för elmäklaren

6 Miljömärkt el

I befintligt avtal med elmäklaren finns möjlighet att både köpa och sälja miljömärkt el och om så begärs av Skövde Kommun. Vilken typ av miljömärkning som avses är inte definierat i avtalet.

7 Organisation och fullmakt

Kraftmarknaden är volatil och behöver snabba beslut vid handel på Nasdaq och Nordpool. Elmäklaren har därför fått en förvaltningsfullmakt som ger dem rättighet att handla i Skövde kommuns namn.

Följande tjänstemän har rättighet att genomföra löpande justeringar av förvaltningsfullmakten:

Sektorchefen för Sektor service och Ekonomichefen i Skövde kommun fattar gemensamt beslut.

Kontaktpersoner för löpande administration:

El abonnemangsfrågor: Elhandelsansvarig på avdelning för ekonomi och verksamhetsstyrning

Bokföringstransaktioner: Redovisningsansvarig på avdelning för ekonomi och verksamhetsstyrning

Bank, valuta och collateral: Finanscontroller på avdelning för ekonomi och verksamhetsstyrning

Upphandlingsfrågor: Chef för upphandlingsenheten

8 Rapportering och uppföljning

8.1 Rapportering från Elmäklare

Elportföljens status övervakas kontinuerligt av elmäklare och elhandelsansvarig inom Skövde kommun. För att få ett bra underlag för intern rapportering kommer följande rapporter presenteras av elmäklaren:

- Löpande rapportering av genomförd finansiell handel
- Portföljrapport tillgänglig i webbportal (uppdateras dagligen)
- Prestationsrapportering, jämförelse mot benchmark (uppdateras dagligen)
- Redovisningsunderlag (månadsvis)
- Fysiska förbrukningsdata i webbportal (uppdateras dagligen)

8.2 Intern rapportering

Löpande rapportering avseende förvaltningen av elhandelsportföljen sker genom uppföljningsmöten med elmäklaren där samtliga berörda parter bjuds in.

Intern rapportering till servicenämnden skall ske årsvis och infaller i samband med T2 och genomförs av elhandelsansvarig i Skövde kommun.

Rapportering ska åtminstone innehålla:

- Förvaltningsresultat av el portfölj i förhållande till benchmark
- Viktiga händelser under det gångna förvaltningsåret
- Prisprognos för kommande åren inklusive effekter på budgeten
- Resultat av kommunens egen elproduktion
- Sammanställning av kostnader i samband med elhandel (arvoden, avgifter, med mera)

Ovanstående rapportering skall också erbjudas de bolag och kommunalförbund som ingår i portföljen.

9 Begreppslista

Cash optimisation – Som säkerhet för vår elhandel måste vi placera kontanter på ett konto hos Nasdaq och Nordpool. Den säkerheten kallas också för collateral.

Säkerheten är till för att garantera alla som handlar på elbörsen att vi kan leva upp till våra förpliktelser i våra elkontrakt. Eftersom värdet av vår elportfölj fluktuerar är beloppet som vi måste ställa som säkerhet också variabelt. Nasdaq och Nordpool har en cash optimisation tjänst. Tjänsten är till för att minska beloppet vi ställer ut i säkerhet. När mindre säkerhet behövs överförs pengarna tillbaka till kommunens konto. När mer pengar behövs dras extra pengar från vårt konto. Allt detta sker per automatik.

CEASAR – Namnet på kontosystemet på energimyndigheten där alla elcertifikat registreras och handlas.

Clearing client – Innebär att Skövde kommun är registrerad för handel direkt på Nord Pool och Nasdaq i eget namn. Konceptet innebär också att Skövde kommun själva äger en uppsättning bankkonton som elmäklaren använder sig av vid handel.

Elcertifikat- Elcertifikat är ett ekonomiskt stöd för producenter av förnybar el. För varje producerad megawattimme (MWh) förnybar el kan producenterna få ett elcertifikat av staten. Elproducenterna kan sedan sälja elcertifikaten på en öppen marknad där priset bestäms mellan säljare och köpare. Elcertifikaten ger på så sätt en extra intäkt till den förnybara elproduktionen, utöver den vanliga elförsäljningen. Köpare är aktörer med så kallad kvotplikt, främst elleverantörer. De energikällor som har rätt att tilldelas elcertifikat är vindkraft, viss vattenkraft, vissa biobränslen, solenergi, geotermisk energi, vågenergi och torv i kraftvärmeverk

Elmäklare – Leverantören som bistår kommunen med inköp av el på elbörsen. Elmäklare handlar på elbörsen enligt förvaltningsfullmakten som den har fått från kommunen. Utöver elhandel ansvarar elmäklare också för administration av nätfakturor. Administrationen av fjärrvärmefakturor är ett möjligt tillval. Elmäklare skapar också bokföringsunderlag och periodisk rapportering av elhandelsresultat.

Elportfölj – Samling av alla elmätare och inköpta kontrakt för leverans av el. Alla kontrakt har olika elpriser, leveransperioder och leveransvolym. Sammanlagt utformar de en portfölj vilken ger kommunen ett elpris med en viss säkringsgrad. Målet med el portföljförvaltningen är att få en så lågt och stabil elpris som möjligt.

Eltermin - Genom en eltermin kan elpriset bindas och på så sätt skapas skydd mot framtida rörelser i elpriset. En eltermin avslutas för elleverans under en viss period

för en viss volym. När en eltermin som är avslutad för en viss period faller ut, blir kontraktet aktivt. Detta innebär att om spotpriset för el är den dagen lägre än priset som är fastlagt i terminen då måste vi betala till den som vi köpte terminen av. Om spotpriset är högre än terminpriset blir det tvärtom. I detta fallet erhåller vi en betalning för elterminen.

Kvotplikt - Efterfrågan på elcertifikat skapas genom kvotplikt. Som kvotpliktig är du skyldig att inneha en viss mängd elcertifikat i förhållande till försäljning eller användning av el. Kvotplikten ska deklarerars årligen till Energimyndigheten.

Nasdaq Commodities - Börsen där Nordisk handel i råvaror ske, bland annat el. Avseende el handlas elkontrakt för leverans i framtiden på Nasdaq Commodities. Collateral

NordPool – Är den nordiska elbörsen där fysik el handlas. Med fysik el anses den elen som ska förbrukas nästa dag. Baserat på en komplex modell som styrs mycket på vädret och vår historiska förbrukning, bestämmer vår elmäklare hur mycket el som ska köpas in för kommande dag. Priset på marknaden bestäms av tillgång och efterfrågan. Båda påverkas av många olika faktorer. Priset som fastställs för nästa dag på Nordpool kallas spotpris.

Ursprungsgarantier - Ursprungsgarantier ska garantera ursprunget på el. Garantierna utfärdas för alla typer av elproduktion. Det är elproducenter och elleverantörer som berörs av lagen om ursprungsgarantier. Elproducenter får en garanti av staten för varje producerad megawattimme (MWh) el. Ursprungsgarantin visar vilken typ av energikälla som elen kommer ifrån. Ursprungsgarantier utfärdas endast i elektronisk form och kan säljas på en öppen marknad.

Valutaswap - är ett avtal om byte av en valuta mot en annan under en viss tidsperiod. Ett swapavtal innebär i praktiken att två parter byter ett tillgodohavande i en valuta mot en annan valuta. För bytet av valuta betalar du ett pris beräknat på ränteskillnaden mellan de två valutorna. Valutaswappar används för att reducera valutarisken.

Valutatermin - Genom en valutatermin kan valutakursen bindas och på så sätt skapas skydd mot framtida kursrörelser. Du kan på så sätt fastställa det exakta SEK värdet av en framtida transaktion i Euro. Valutaterminer används för att reducera valutarisken.